کوردستان لە چەنگی «ئال بارزان» و «ئال تاڵەبانی»دا.. هێمن عەلی

سەدان ساڵە گەلی کورد خەبات دەکات و قوربانی دەدات. لەم پێناوەدا ڕووبارێک خوێن ڕژاوە، شارەکان وێران بوون، و هەزاران ڕۆڵەی ئەم نیشتمانە گیانی خۆیان بەخت کردووە بۆ ئەوەی کورد ببێتە خاوەنی قەوارەیەکی نەتەوەیی، کەرامەتێکی پارێزراو و سیستەمێکی حوکمڕانی کە تێیدا هاوڵاتیان هەست بە یەکسانی و ئازادی بکەن. بەڵام کاتێک ئەمڕۆ سەیری واقیعی سیاسی هەرێمی کوردستان دەکەین، دەبینین ئەو ئاراستەیە بە تەواوی لایداوە؛ لەبری بونیادنانی نیشتمانێکی یەکگرتوو و دیموکراسی بۆ هەمووان، خەونەکە وەرچەرخاوە بۆ دابەشکردنی وڵات و دروستکردنی دوو میرنشین بە دوو بنەماڵە بە ناوەکانی "ئال بارزان" لە هەولێر و بادینان، و "ئال تاڵەبانی" لە سلێمانی و گەرمیان.

قوربانییەکانی گەل لە خزمەت بەرژەوەندیی دوو خێزاندا
ئەوەی زۆرترین ئازار بە ویژدانی تاکی کورد دەگەیەنێت ئەو ڕاستییە تاڵەیە کە؛ گەلی کورد خۆی بە کوشت نەدا بۆ ئەوەی دوو خێزان ببنە خاوەنی هەموو شتێک. ئەم میللەتە قوربانی گەورەی دا:

زیاتر لە هەشتا و هەشت هەزار کەس لە پرۆسەکانی ئەنفالدا زیندەبەچاڵ کران.
خەڵکی سڤیل لە هەڵەبجە، شێخ وەسانان، بالیسان و سەدان شوێنی تر کیمیاباران کران و بە گاز خنکێنران.

زیاتر لە چوار هەزار و پێنج سەد گوندی ئەم نیشتمانە خاپوور کران و سووتێنران.

ئەم هەموو کۆمەڵکوژی و وێرانکارییە، ئەم خەباتی پێشمەرگە و فرمێسکی دایکی شەهیدانە، بۆ ئەوە نەبوو کە لە کۆتاییدا نیشتمان لەت بکرێت و سیستەمێکی پشتاوپشت دروست بێت، کە تێیدا سەرجەم پۆستە باڵاکانی وڵات، جومگە ئابوورییەکان و دەزگا ئەمنییەکان، تەنها لە نێوان کوڕان و برازاکانی ئەم دوو بنەماڵەیەدا دابەش بکرێت. گەل بۆ ئازادی و ڕزگاری لە ستەم جەنگا، بەڵام بەرهەمەکەی بوو بە قۆرخکاریی دەسەڵات لەلایەن کەمینەیەکی خێزانییەوە.

مۆدێلی کەنداو لە چیاکانی کوردستان: دوو میرنشین لە یەک نیشتماندا

هەنگاوەکانی سەرکردایەتی هەردوو حزبی دەسەڵاتدار، بە ڕوونی ئاماژەن بۆ ویستی کۆپیکردنی مۆدێلی وڵاتانی کەنداو (وەک ئال سەعوود یان ئال نهیان)، بەڵام بە شێوازێکی دوو ئیدارەیی. ئەم مۆدێلە لەسەر دوو پایەی سەرەکی وەستاوە:

دەستبەسەرداگرتنی ئابووری: نەوتی کوردستان، خاڵە سنوورییەکانی وەک ئیبراهیم خەلیل و باشماخ، و داهاتی ناوخۆی هەردوو زۆنەکە، لەبری ئەوەی ببنە ژێرخانێک بۆ ئاوەدانیی وڵات و قەرەبووکردنەوەی کەسوکاری قوربانیانی ئەنفال و کیمیاباران، کرانە سەرچاوەی دارایی بۆ بەهێزکردنی بنکەی خێزانەکان و کڕینی دڵسۆزیی خەڵک. لەم سیستەمەدا، هاوڵاتی لە خاوەن مافەوە کراوەتە “ڕەعیەت” و “مووچەخۆر”ێک کە چارەنووسی بەستراوەتەوە بە ڕەزامەندیی ئاغاکانی زەرد و سەوزەوە.

هێزی چەکداریی تایبەت: هاوشێوەی میرنشینەکان کە سوپا بۆ پاراستنی تەختی پاشایە، لە کوردستاندا ڕێگریی تەواو کراوە لە دروستبوونی هێزێکی نیشتمانیی یەکگرتوو. دابەشبوونی هێزەکانی پێشمەرگە بۆ یەکەکانی ٧٠ و ٨٠، و دەزگاکانی ئاسایش و دژەتیرۆر، سەلمێنەری ئەوەن کە ئەم هێزانە ڕاستەوخۆ بە فەرمانی کوڕەکانی بنەماڵەی بارزانی و تاڵەبانی دەجووڵێن، نەک بە فەرمانی دامەزراوە فەرمییەکانی دەوڵەت.

لەکارخستنی دامەزراوەکان بۆ مانەوەی “سوڵتانەکان”.

بۆ ئەوەی خەونی “ئال بارزان” و “ئال تاڵەبانی” ببێتە واقیع و جێگیر بێت، هەردوو بنەماڵە ڕێککەوتوون لەسەر ئەوەی کە کۆتایی بە هەر جۆرە دامەزراوەیەک بهێنرێت کە لێپرسینەوە دەکات. پەرلەمانی کوردستان زۆرجار پەکخرا یان بێبەها کرا کاتێک لە بەرژەوەندی بنەماڵەکاندا نەبوو، دەسەڵاتی دادوەری سەربەخۆیی خۆی لەدەستدا، و مێدیا کرایە ئامرازێک تەنها بۆ ململانێی حزبی و ستایشی نەوەکانی هەردوو بنەماڵە. کاتێک دامەزراوە نیشتمانییەکان دەمرن، تەنها یەک شت دەمێنێتەوە کە بڕیار لە چارەنووسی ملیۆنان کەس بدات، ئەویش ڕێککەوتنی نێوان “دیوەخانی بنەماڵەکانە”.

ئایا ئەمە ئەو کوردستانەیە کە بۆی جەنگرا؟

لە مێژووی هیچ نەتەوەیەکدا ئەوەندە نادادپەروەری نییە کە خوێنی

سەدان هەزار شەهید و ئەنفالکراو، وە خاپووربوونی هەزاران گوند، بکرێتە قوربانی بۆ ئەوەی ناونیشانی خێزانی وەک “ئال بارزان” و “ئال تاڵەبانی” لەسەر نەخشەی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا جێگەی خۆیان بکەنەوە. خەونی کورد دەوڵەتێکی مۆدێرن، دیموکراسی و یەکگرتوو بوو کە تێیدا کوڕی هەژارێک و کوڕی سەرکردەیەک هەمان مافیان هەبێت. ڕەنگە لە ئێستادا بە هێزی پارە، چەک و پەیوەندییە هەرێمایەتییەکان ئەم دوو میرنشینە دیفاکتۆیە خۆیان سەپاندبێت، بەڵام بە دڵنیاییەوە ئەمە ئەو ئامانجە نییە کە کورد سەدەیەک بۆی جەنگاوە، و هەرگیزیش ناتوانن شەرعییەتی ڕاستەقینە لە دڵی گەلێکی ماندوو لە ستەم و دابەشبووندا بەدەست بهێنن.